USTAWY
stacyi rólniczych
w powiecie INOWROCŁAWSKIM.

Projekt przyjęty na walnem Zebraniu Towarzystwa Rólniczego z dnia 19. Września 1868 r.

Wraz z zmianami uchwalonemi
na posiedzeniu z dnia 14. Lutego 1868.

§. 1. W obrębie Towarzystwa ustanawia się 8 stacyi rólniczych celem robienia doświadczeń i to w następujących wsiach:

1. Tarnówko
2. Skotniki
3. Piotrkowice
4. Cieślin
5. Tarkowo
6. Tuczno
7. Dulsk
8. Konary.

§. 2. Każda stacya składać się będzie z obszaru roli, wynoszącego 1 morgę Magd. którą właściciel stacyi jako „pole probiercze" dla oznaczonego celu ofiaruje i którém sam zawiadywać będzie. Ze względu na to, aby doświadczenia były w rezultatach jak najdokładniéjsze, podzieli się pole probiercze na mniejsze poletka równéj wielkości, wynoszące po ¼ morgi Magd. Uprawa tych poletek zależeć będzie od przedmiotów, które próbie poddane będą.

§. 3. Wybór położenia dla pola probierczego lub pojedyńczych jego poletek pozostawia się zupełnie do woli właściciela, czy takowe chce urządzić wśród szlagów zagospodarowanych, czyli też przeznaczyć osobny kawałek roli, nie wchodzący w objętość tychże szlagów. Rola wszakże musi posiadać wszelkie warunki i przymioty roli rodzajnéj. Wyjątek tu stanowić będą inne gatunki ziemi, jak n. p. mursze, torfy, nowiny — które pod osobne, zastósowane dla nich próby, przeznaczone być mają — wybór wszakże i wykonanie tych prób nastąpić tylko może po poprzedniem porozumieniu się Dyrekcyi z właścicielami stacyi, którzy takie grunta posiadają.

§. 4. Pole probiercze ma ~~być do~~ możności najdokładniéj opisane pod względem części składowych, jako też własności fizycznych. Opis ten, który ma dotyczeć nie tylko wierzchniéj, ale i spodniéj warstwy gruntu, jest niezbędnie potrzebny dla uzupełnienia sprawozdań z podjętych prób, dla tego też w kopii winien być wręczony Dyrekcyi. Oprócz tego opis ten każdą razą powinien być do sprawozdania dołączony, celem uprzytomnienia sobie z dokładniéjszego ocenienia rezultatów z podjętych doświadczeń.

§. 5. Aby ile możności od razu pewny pogląd i zdanie o wykonanem doświadczeniu i jego wartości pozyskać i celem porównania rozmaitych rezultatów, osiągniętych na rozmaitych ziemiach. ma się jedno i to samo doświadczenie na 4 stacyach równocześnie odbywać, tak iż na 4 punktach powiatu jedne i te same próby porównawcze się odbędą. Wynika z tąd, iż rok rocznie dwa rodzaje doświadczeń tylko, na 8 stacyach powiatu wyznaczane będą.

§. 6. Do czynności zagospodarowania pól probierczych należeć będą następujące zadania:

1) Robienie doświadczeń z takiemi roślinami, które w okolicy nie są używane. a których uprawa zasługuje na rozpowszechnienie ze względu na korzyści, które przedstawia. Tu dotąd policzemy najnowsze i najlepsze gatunki zbóż ozimych i jarych, roślin groszkowych, okopowych, pastewnych i handlowych.
2) Wykonanie porównawcze doświadczeń z rozmaitymi nawozami zwierzęcymi, roślinnymi i mineralnymi. Należą tu wszelkie nawozy naturalne i stuczne, a mianowicie te, które szczególniéj w ostatnim czasie zwróciły uwagę gospodarzy. Do nawozów, które w ogóle będą przedmiotem naszych doświadczeń policzymy mierzwę stajenną w rozmaitych jéj rodzajach, gnojówkę, guano pudretę, mąkę z kości, pognój zielony, torf, popioły, makuchy rzepiowe, komposty, wapno, margiel i gips.
3) Doświadczanie rozmaitych metod i sposobów uprawiania roli. Tu dotąd policzymy wszelkie doświadczenia, tyczące uprawy gruntu wiosennéj i jesiennéj, daléj doświadczenia z głęboką i miałką órką, z regulówką, z kopaniem roli, z zgłębianiem spodniéj warstwy, nareście doświadczenia, celem wypośrodkowania korzyści zasiewów rzutowych i rzędowych, uprawy w szerokie i wązkie składy i t. d.
4) Próbowanie rozmaitych narzędzi rólniczych, jako to pługów, zgłębiaczy, bron, narzędzi pośredniczących między broną i pługiem, walców i t. d. Przy próbach narzędzi trzeba wypośrodkować ich przymioty i dobroć w zastósowaniu do rozmaitych gatunków roli, i do szczegółowych warunków, które w użyciu dopełniać muszą.

§. 7. Właściciel stacyi zważać będzie na następne warunki przy dopełnianiu każdéj próby.

1) Każde doświadczenie odbędzie się w sposób porównawczy, t. j. przy robieniu próby z pewnym przedmiotem ma być wzięty drugi przedmiot, równy zupełnie pierwszemu co do ilości i jakości i podlegający tym samym wpływom naturalnym, z tą wszakże różnicą, iż nie użyje się przy nim owych osobnych czynników, których doświadczać chcemy na pierwszym.

2) Zwrócić uwagę na wszelkie wpływy naturalne, dotyczące zmian powietrza i temperatury, które codziennie najdokładniéj podczas trwania próby trzeba zanotować.
3) Zapisywać również i wszelkie inne przypadkowe okoliczności i spostrzeżenia, jednem słowem najstaranniéj czuwać nad podjętą pracą. Jeżeli w ciągu doświadczenia okaże się potrzeba innéj pomocniczéj nauki n. p. chemii do rozbioru nawozów lub ziemi, natenczas udać się należy do pracowni chemicznéj, którą Dyrekcya wskaże, albo téż do mężów, pracujących szegółowo w tym zawodzie.
4) Oznaczyć dokładnie ilość i jakość przedmiotów, które próbie poddajemy, a osiągnięte rezultaty sprowadzić do miar i wag używanych. Wypośrodkować także koszta użytéj pracy i włożonych nakładów, również wyrachować otrzymany dochód. W razie niedokładności próby, wynikłej skutkiem zaszłych nienormalnych stosunków powietrznych lub innych okoliczności, które regularny jéj bieg zmieniły — właściciel stacyi nie powinien zaprzestawać lub przerywać dalszego wykonywania téjże, ale raczej powinien próbę do końca doprowadzić, a wsprawozdaniu szczgółowy jéj przebieg opisać i wymienić okoliczności, które nienormalność sprowadziły. Ta sama próba wedle potrzeby będzie w następnych latach powtarzaną.
5) Utrzymywać osobną księgę do notowania spostrzeżeń i w ogóle do zapisywania rezultatóaw z podjętych doświadczeń.

§ 8. Jeżeli właściciel stacyi uzna za stósowne przeprowadzić doświadczenie, który wyjdzie po za ciasny obręb pola probierczego, co się łatwo wydarzyć może w próbach dotyczących łąk lub uprawy tychże przez wypalanie, natenczas pozostawia mu się zupełną wolność działania w zamierzonym celu.

§. 9. Wnioski dotyczące prób, mogą być postawione albo od Zarządu Centralnego albo od Dyrekcyi powiatowéj, albo téż od pojedyńczych członków. — Wnioskom musi zwykle towarzyszyć przepis wykonania próby.

§. 10. Na kupno nasion i nawozów, celem wypróbowania tychże, wyznacza się pewien fundusz z kasy Towarzystwa; wszakże w tym względzie nie ogranicza się własnych i dobrowolnych chęci właściciel stacyi lub innych członków.

§. 11. Celem kontroli nad wypełnieniem poleconych doświadczeń, wyznaczapé będzie Dyrekcya kommisyą, którą właściciel stacyi winien u siebie przyjąć, pokazać przedsięwziętą pracę i objaśnić wykonanie, aby na jéj świadectwo mógł się odwołać przy sprawozdaniach.

§. 12. Właściciel stacyi przedstawi corocznie Dyrekcyi i Walnemu Zebraniu szczegółowy plan gospodarstwa na zawiadywaném przez siebie polu probierczém, a na Grudniowém Walném Zebraniu każdego roku przedłoży Towarzystwu szczegółowe piśmienne sprawozdanie z podjętych doświadczeń i osiągniętych rezultatów. Sprawozdania te, o ile Walne Zebranie uzna za stósowne, podane będą do wiadomości publicznéj, przez wydrukowanie w Ziemianinie.

Drukiem Hermana Engla w Inowrocławiu.